

MADAME

MINNA CRAUCHERIN LEVOTON ELÄMÄ

KARI SELÉN

 SAGA
EGMONT

Madame

Kari Selén

Madame

Minna Craucherin levoton
elämä

SAGA Egmont

Madame: Minna Craucherin levoton elämä

Cover image: Museovirasto, historian kuvakokoelma

Copyright © 2010, 2024 Kari Selén and SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788727180601

1. POD edition

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.sagaegmont.com

Saga is a subsidiary of Egmont. Egmont is Denmark's largest media company and fully owned by the Egmont Foundation, which donates almost 13.4 million euros annually to children in difficult circumstances.

Toisen painoksen saatesanat

Itsenäisen Suomen alkuvuosina – kuten kaikkina aikoina – moni hämäräperäinen henkilö pyrki ylöspäin yhteiskunnassa. Heillä ei ollut merkitystä kehityksen suunnalle. Yksi heistä, ehkä värikkäin kaikista, oli salaperäisyyttä tavoitellut Maria Vilhelmiina Lindell, jonka jälkipolvet tuntevat Minna Craucherina. Hän ei saanut aikaan mitään kestäväää. Hän ei myöskään ollut aikakautensa tyypillinen edustaja. Kuitenkin Maria Vilhelmiina Lindellin alias Minna Craucherin tarina on kertomisen arvoinen. Olen tehnyt vuonna 1991 ilmestyneeseen ensimmäiseen painokseen joitakin täydennyksiä. Myös kuvitusta on muutettu.

Helsingissä toukokuulla 2010

Kari Selén

IRTOLAINEN JA PIKKURIKOLLINEN

NOKIA-HÄMEENKYRÖ-TAMPERE

Vielä 16-vuotias Olga Matilda Aalto Pirkkalan Nokialta synnytti ensimmäisen lapsensa, tyttären 23.8.1891. Lapsi sai nimekseen Maria Vilhelmiina. Äiti Olgasta ei tiedetä kovinkaan paljon. Hän oli palvelustyttö. Lapsen isästä ei tiedetä mitään, kuten on varsin tavallista aviottomien lasten kohdalla.

Olga Aalto solmi joulukuun lopulla 1898 avioliiton Hämeenkyrön Kyröspohjan kylästä kotoisen olleen 22-vuotiaan itsellisen Vilho Oskari Lindellin kanssa. Avioliitto merkitsi uutta sukunimeä myös avioliiton ulkopuolella syntyneelle Maria-tyttäreille ja muuttoa Hämeenkyröön. Perheeseen syntyi marraskuussa 1899 poika, joka eli vain pari kuukautta. Seuraavat kaksi lasta, poika ja tytär, syntyivät 1902 ja 1904. Viimeinen lapsista, heinäkuussa 1906 syntynyt isän nimikkopoika, eli vain joulun ylitse. Äidin elämä oli ennättänyt päättyä jo sitä ennen. Olga Matilda Lindell kuoli 29.8.1906 keuhkotautiin Alavieskassa,

minne hänet myös haudattiin, ¹ vain viikko sen jälkeen kun hänen vanhin lapsensa oli täyttänyt 15 vuotta.

Perhe oli tavallinen vähävarainen maaseudun työläisperhe. Isä oli työmies. Joistakin huutokauppamerkinnöistä päätellen hän hankki vaatimattomat rakennustöissä tarvittavat työkalunsa kuolinpesistä. Äiti oli suuren osan ajasta raskaana tai kiinni pienten lasten hoitamisessa. Olot olivat hyvin vaatimattomat eivätkä ne tarjonneet suurempia mahdollisuuksia. He eivät omistaneet kotiaan, vaan asuivat erään paikallisen maanviljelijän rakennuksessa. Koska vanhemmilla ei ollut kiinteää omaisuutta eikä vakituista tulonlähdettä, heidät merkittiin henkikirjaan tyyliä irtolaisiksi. ² Kirkolliset viranomaiset olivat hieman armeliaampia: he olivat itsellinen ja tämän vaimo.

Perheen köyhyyttä kuvaa hyvin se, että äidin kuoleman jälkeen ei edes toimitettu kalunkirjoitusta. ³ Pesän arvo oli niin alhainen, että perunkirjoituksesta olisi vain aiheutunut kustannuksia. Pesästä ei olisi herunut veroja ja maksuja, joten perunkirjoituksen tekeminen olisi ollut turhaa, mitä sitä tyhjän takia vaivaa näkemään ja kustannuksia hankkimaan.

Kyröspohjan lapset saivat perusopetuksensa kirkolla, missä toimi kaksivuotinen kansakoulu. Oppivelvollisuutta ei vielä ollut, joten koulunkäynti oli vapaaehtoista. Maria Lindellin nimeä saa turhaan hakea koulun hyvin säilyneistä oppilasluetteloista. Se ei löydy Hämeenkyrön muidenkaan koulujen nimilistoista. ⁴ Mikään ei viittaa siihen, että Maria Lindell olisi saanut käydä koulua. Se heijastaa varattoman perheen asenteita. Siellä ei liiemmälti pidetty yllä uskoa valoisampaan tulevaisuuteen. Näyttää siltä, että tytön koulusivistys jäi korkeintaan kiertokoulun varaan. Luonnollisesti hän oppi mitä oppi myös kotona ja kylillä.

Maria Lindell irtaantui varhain lapsuudenkodistaan Kyröspohjan kylässä. Mikäli hänen omaan kertomukseensa voi luottaa, se tapahtui äidin kuoleman aikoihin. Hän meni ensin isäpuolensa sisaren luo ja oli viisi kuukautta tehtaantyttonä Kyröskoskella, jossa sijainnut paperitehdas ja puuhiomo oli seudun suurin teollinen työnantaja. Tänä aikana hän kävi rippikoulunsa ja pääsi Herran ehtoolliselle 2.6.1907.⁵ Kotipitäjäänsä ahtaat ympyrät hän jätti taakseen kesäkuun lopulla 1907 ja lähti noin neljäkymmenen kilometrin päähän Tampereelle. Tiiviillä, 40 000 asukkaan kaupungilla oli toki aivan toisenlainen vetovoima kuin vajaan 9 000 asukkaan hajanaisella maalaiskunnalla.

Muutto Tampereelle näyttää muodostuneen lopulliseksi pesäeroksi. Maria Lindellillä ei näy olleen tarvetta pitää yhteyksiä isäpuoleensa eikä veli- ja sisarpuoleensa. Hän otti jo nuorena elämänsä ohjaket omiin käsiinsä. Isäpuoli Vilho Oskari Lindell muutti sittemmin Turkuun, missä hän avioitui uudelleen. Uudella perheellä ja ensimmäisen vaimon tyttärellä ei ollut kanssakäymistä.

Kaupungissa Maria Lindell meni töihin vieraskoti Pajulaan. Hän oli sen Puutarhakadulla sijainneessa raittiusravintolassa. Työsuhteesta ei tullut pitkäaikaista. Maria Lindell lähti työpaikastaan jo ennen lokakuun loppua.⁶ Paikan omistaja Siiri Tukiainen tuskin jäi kaipaamaan entistä palvelijatartaan; sen sijaan kylläkin joitakin kadonneiksi havaitsemiaan esineitä. Poissa olivat musta villakankainen hame, kaksi paitaa, yksi villakankainen musta pusero, seitsemän uushopeista kahvilusikkaa ja haarukkaa. Siiri Tukiaisella oli epäilyksensä syyllisen henkilöllisyydestä.

Maria Lindell kielsi ensin jyrkästi syyllisyytensä. Lopulta hän tunnusti ottaneensa omistajan havaitsemien esineiden lisäksi silkkisen nenäliinan, kolme lakanaa sekä rahaa viisi ja puoli markkaa. Rahan hän oli ottanut neljässä erässä. Hän sanoi käyttäneensä summasta 3 ja 1/2 markkaa; loput sekä kadonneet esineet olivat hänen asunnossaan. Tampereen raastuvanoikeus tuomitsi 12.11.1907 Maria Lindellin jatketusta näpistämisestä 60 markan sakkoon tai varojen puutteessa vankeuteen kahdeksitoista päiväksi.⁷

Raattiusravintolassa tehty rike ei välttämättä ollut Maria Lindellin ensimmäinen rikkomus, mutta se oli ensimmäinen, josta hän jäi kiinni ja joutui edesvastuuseen. Näpistäminen ja työpaikasta luopuminen merkitsi samalla uuden vaiheen alkua hänen elämässään. Maria Lindell ryhtyi maailman vanhimmaksii sanotun ammatin harjoittajaksi, katutytöksi. Emme tiedä, missä määrin hän oli valmentautunut uuteen ammattiinsa, mutta urasta ei tullut oikein menestyksellistä. Poliisi pidätti tytön jo joulukuun alussa 1907 hänen huonon elämänsä takia. Poliisin ilmoituskirjaan merkittiin: ”Työtön ja epäsideellinen elämä, oleksien milloin milläkin nimellä miesten kanssa vieraskodeissa”. Väärän nimen käyttäminen ei ollut ainoa poikkeaminen totuuden kaidalta tieltä, sillä Maria Lindell kertoi omiaan myös perhesuhteistaan ja taustastaan.⁸

Koska tytöllä ei ollut rahaa sakkojen maksuun, hänet passitettiin Hämeenlinnan vankilaan, jonne hän, raskaana oleva nuori nainen, saapui ensimmäisen kerran uransa aikana 5.12.1907. Hänen yhteiskunnalliseksi asemakseen merkittiin sekä sakkolainen että irtolainen. Varsinainen rangaistuksen kärsiminen alkoi kaksi päivää myöhemmin – ja itse asiassa hieman poikkeuksellisemmalla tavalla: hänet lähetettiin

paikalliseen lääninsairaalaan. Syy oli gonorrea, eli tippuri. Hoitopäiviä kertyi 24, eli tuplaten vankilarangaistukseen nähden. Näin Maria Lindellin vankilana oli sairaala, jossa hän joutui olemaan rangaistuksensa koko ajan ja ylitsekin. Hoito ei ollut miellyttävää: jodi kirveli. Ehkä se jätti kirveleviä muistoja, mutta niitähän gonorreaa levittänyt nuori nainen oli jättänyt asiakkailleenkin. Maria Lindellin ensimmäinen vapausrangaistus oli loppuun suoritettu 19.12.1907, ja hän pääsi palaamaan Tampereelle pari viikkoa myöhemmin kun hoito lääninsairaalassa oli ohitse. Itse tauti ei ollut vielä täysin parantunut.⁹

Näyttää siltä, että ensivierailu Hämeenlinnan naisvankilassa, tai itse asiassa lääninsairaalassa tehoi. Maria Lindell oppi varomaan, eikä enää joutunut Tampereen seudulla viettämiensä vuosien aikana poliisin pidättämäksi huonon elämän takia. Hän ei myöskään jättänyt sukupuolitaudeista kertovia merkintöjä Tampereen terveyslautakunnan arkistoon. Se ei vielä sulje pois epäsiiveellisen elämän mahdollisuutta, mutta osoittaa, että jos sellaista vietettiin, se tapahtui tavalla, joka ei herättänyt liian yleistä paheksuntaa.

Maria Lindellin ensimmäinen lapsi, tytär Maria Johanna syntyi 6.7.1908, puolisoista kuukautta ennen kuin äiti ennätti täyttää 17 vuotta. Lapsi eli vain kaksi viikkoa. Kuolinsyyksi merkittiin tuberkuloosi. Tuolloin Maria Lindell asui Tampereen naapurikunnassa Messukylässä.¹⁰ Hän muutti Tampereelle, missä hän vietti liikkuvaa elämää. Osoitteet vaihtuivat, samoin työpaikat. Ammatti oli palvelustytön, kotiapulaisen. Kerran, 1912, henkikirjaan merkittiin hänen ammatikseen valokuvaajan oppilas.¹¹ Hän näyttää tehneen opintomatkan myös suuriruhtinaskunnan pääkaupunkiin. Erään luotettavalta

vaikuttavan lähdemaininnan mukaan hän olisi vuoden 1909 maissa käynyt katselemassa tilannetta Helsingissä, missä hän oli toiminut siivoojana, ainakin virallisesti! ¹²

Oman kertomansa mukaan Maria Lindell oli toiminut nelisen vuotta lastenhoitajana Tampereella ja sen jälkeen – arvatenkin kesästä 1912 lähtien – elättänyt itseään käsitöitä tekemällä. Hän seurusteli ihmisten kanssa ja loi tuttavapiiriä, johon muutamasta säilyneestä kirjeestä päätellen kuului myös hyvässä yhteiskunnallisessa asemassa olevia henkilöitä. ¹³ On mahdollista, että asia oli näin. Rauhallisemman elämänmenon puolesta puhuu tosiasia, että Tampereen poliisilaitoksen kirjoihin ei enää tullut hänestä uusia merkintöjä huonon elämän takia. Toisaalta tiedämme, että hänen elämänsä ei täysin sujunut esimerkiksi kelpaavalla tavalla: toinen avioton tytär Anita Hertta Ridebor syntyi 24.8.1912.

Helsingin vetovoima voitti 1913. Maria Lindell jätti tyttärensä köyhäinhoidon huostaan ja lähti Helsinkiin maaliskuun lopulla. Tempaus ei miellyttänyt Tampereen viranomaisia, jotka saatuaan tietää, että Maria Lindell oli nähty Helsingissä, pyysivät hänen palauttamistaan. Perusteen tarjosi vaivaishoitoasetus. Sen mukaan Tampereen kaupungilla oli isäntävalta Maria Lindelliin. Sosiaaliviranomaisilla oli oikeus edellyttää, että isäntävallan alainen työkykyinen henkilö tekee työtä eikä elä irtolaisena. Kului runsas viikko ja Helsingin poliisi pidatti hänet Antinkadun, nykyisen Lönnrotinkadun, varrella sijainneesta palvelijatarkodista, missä hän majaili. Maria Lindell palautettiin poliisin saattamana Tampereelle 18.5.1913. Hänen tyttärensä kuoli seuraavana päivänä ripuliin. ¹⁴

Kirkonkirjoihin merkitty kuolinsyy on hyvä pitää mielessä. Myöhemmin Maria Lindellistä kiersi tarinoita, että hän olisi

istunut vankilassa kaksi ja puoli vuotta lapsen murhasta.¹⁵ Lapsen kuolinsyy ei kätke sisäänsä tekijöitä, jotka olisivat voineet olla äidin aiheuttamia. Kaupungin hoitovastuulla ollut lapsi oli ollut kuolemansairas jo äidin palatessa Tampereelle. Tieto tunteettomasta lapsensurmaajasta jää vain legendaksi, jonka alkuunpanija on mahdollisesti ollut juuri tarinan kohde.

SIIRTYMINEN HELSINGIN SEUDULLE

Palvelijatarkoti oli Helsingin Palvelijataryhdistyksen perustama ja ylläpitämä laitos. Yhdistyksen tarkoitus oli muun muassa tilapäisen asunnon järjestäminen työpaikkaa hakeville tai Helsinkiin muuttaville palvelijattarille, jotka olivat taloudellisesti ahtaalla palvelussuhteiden välisenä aikana. Palvelijatarkoti tarjosi pienelle joukolle, noin kolmellekymmenelle hengelle, halvan majoituksen niin, ettei työtä vailla olleiden palvelijattarien tarvitsisi turvautua prostituutioon selvitäkseen ylimenokaudestaan. Koti oli tarkoitettu lyhytaikaiseen asumiseen. Jotkut viipyivät vain muutamia päiviä, jotkut pitempäänkin. Käytännön toimintaa johti Palvelijataryhdistyksen puheenjohtaja Miina Sillanpää. Asia oli hänelle niin tärkeä, että hän saattoi antaa asunnottomalle oman vuoteensa. Silloin hän itse meni nukkumaan yhdistyksen toimiston lattialle.¹⁶

Lapsen kuoleman jälkeen Maria Lindellillä ei ollut mitään syytä eikä pakkoa jäädä Tampereelle. Hän palasi Helsinkiin. Hänellä ei ollut vakinaista asuinpaikkaa, vaan osoitteet vaihtuivat. Marraskuun alusta 1913 huhtikuun alkuun 1914 hän oli jälleen palvelijatarkodissa – ainakin oman ilmoituksensa mukaan. Siellä hän jakoi huoneen toisen henkilön kanssa. Ensimmäinen maininta poliisin osoitekortistossa on 1.1.1914. Se

viittaa samaan korttelin, mutta Albertinkadun puolelle. Maria Lindell asui ainakin jonkun hetken palvelijatarkodin johtajan luona.¹⁷ Tiedossamme ei ole, joutuiko Miina Sillanpää viettämään öitä lattialla uuden vuokralaisensa takia!

Elatuksensa Maria Lindell oli hankkinut tilapäisillä töillä. Siihen hän oli jo tottunut. Hänen vaiheistaan näinä vuosina kertovat tuomiokirjat ja poliisin osoitekortisto eivät mainitse nimeltä yhtään työpaikkaa. Palvelijatarkodin ottaminen tukikohdaksi viittaa siihen, että Maria Lindell tunnustautui kotiapulaiseksi ja halusi ottaa siitä sen hyödyn, mikä oli saatavilla, mahdollisuuden asua halvalla palvelijatarkodissa. Hän tarvitsi asunnon, sillä hän oli raskaana koko palvelijatarkodissa asumansa ajan. Raskaus oli alkanut jo kesällä, pari kolme kuukautta edellisen lapsen kuoleman jälkeen. Se saattaa myös selittää asumisen Miina Sillanpään luona. Meillä ei ole tietoa, toimiko hän lainkaan palvelijattarena ensimmäisen Helsingissä viettämänsä vuoden aikana. Mikäli työskenteli, palvelusjaksojen on täytynyt olla hyvin lyhyitä, todella tilapäisiä töitä.

Kuvioon oli ilmestynyt myös mies, ei vain ohikulkija tai tilapäinen asiakas. Hän oli lainopin ylioppilas Usko Oiva Ilmari Niinivaara, joka sattumoisin oli päivälleen vuoden ystävätärtään vanhempi. Hän vastasi osittain Maria Lindellin elatuksesta. Yhteinen lapsi, poika Karl Mosia Fabian syntyi 8.5.1914. Lapsen syntymän jälkeen äiti asusti kesäkuussa maaseudulla Kirkkonummen Luomassa erään lesken luona. Isä jäi Helsinkiin. Koska heillä oli tarkoitus solmia avioliitto, he muuttivat myöhemmin kesällä Helsingin ulkopuolelle Huopalahden huvilayhdyskuntaan, mistä he vuokrasivat villan.¹⁸

Suunnitellusta avioliitosta ei tullut mitään. Syitä löytyi varmasti kummastakin osapuolesta. Myös civis Niinivaara

näyttää taitaneen ainakin joillakin laitapoluilla liikkumisen. Suhde ei välttämättä ollut monogaaminen, vaikka keväällä 1914 syntyneen pojan isästä ei vallinnut erimielisyyttä. Siitä huolimatta mahdollisuutta, että isä olisi ollut joku muu, ei voi täysin sulkea pois. On perusteltua olettaa, että näistä kahdesta nimenomaan Maria Lindell oli sopimattomampi avioliittoon tai yleensäkin mihinkään pitempiaikaiseen määräsäännöin toimivaan suhteeseen. Afääri lienee jonkinlainen nuoruuden syrjähyppy ylioppilaalle, joka sittemmin saattoi opintonsa kunnialla päätökseen ja teki näyttävän päivätyön julkiseen hallinnon palveluksessa.

Maria Lindell oli syyllistynyt tulonhankinnassaan myös laittomiin keinoihin, mikä paljastui ylioppilas Niinivaaralle viimeistään 28.10.1914. Helsingin rikospoliisi lopetti silloin heidän yhteiselonsa passittaessaan Maria Lindellin Helsingin lääninvankilaan varkaudesta epäiltynä.¹⁹

Maria Lindell oli helmikuussa 1914, Antinkadulla asuessaan, varastanut erään sairaanhoitajan piirongissa olleita esineitä: muun muassa kuusi haarukkaa ja hopeisen taskukellon. Pääosan tavaroista hän oli piilottanut ullakolle, mistä hän oli hakenut ne muuttaessaan Niinivaaran kanssa Huopalahteen. Kadonneet esineet saatiin takaisin. Kirkkonummella hän oli varastanut vuokraemännältään kolme kultasormusta ja laittanut tilalle kolme kullattua hopeasormusta, ettei temppua havaittaisi. Syy rikokseen oli, että Niinivaara oli välttämättä tarvinnut 250 mk, mitä summaa Lindellillä ei ollut. Koska hän oli – oman kertomansa mukaan – saamassa rahaa, hän panttasi sormukset toimittaakseen ne mahdollisimman pian takaisin. Siihen taas ei huonovointisuuden ja ihmisten jatkuvan paikallaolon takia

järjestynyt tilaisuutta. Kultasormukset palautettiin leskirouvalle ja varas sai pitää hopeasormukset.

Maria Lindellin ilmeisesti laskelmoitu avomielisyys tuotti tulosta. Tuomioksi tuli seitsemän kuukautta vankeutta ja kansalaisluottamus meni kahta vuotta pitemmäksi ajaksi. Hänen tunnustustensa linja oli selvä: hänen tarkoituksensa oli palauttaa varastetut esineet. Kuulustelupöytäkirjat osoittavat, että hän satui jokseenkin lapsellisesti. Hän selitti hopeoitaneensa varastamansa haarukat ja kaiverruttaneensa niihin nimikirjaimet, koska aikoi antaa ne äidilleen. Pitsivarkautta käsittelevässä kuulustelupöytäkirjassa, joka oli esillä samassa istunnossa, hän ilmoittaa äitinsä kuolleen. Lapsen isä, ylioppilas saa ansiottoman arvonnousun tuomariksi. ²⁰

Maria Lindellin toinen vankilamatka, tällä kerralla Helsingin lääninvankilaan, oli jo toista luokkaa kuin pikavierailu Hämeenlinnan vankilassa vuonna 1907. Tosin yhtäläisyyksiäkin oli. Hän oli nytkin raskaana – raskauden alkuunpanijasta ei ole tietoa. Eräistä lähdemerkinnöistä päätellen asialla olisi ollut joku muu kuin ylioppilas Niinivaara. Vankilan luettelon mukaan hän synnytti 21.6.1915 pojan, joka sai nimekseen Sven Olof. Kirkonkirjaan syntymäpäiväksi on merkitty 20.6.1915. Rangaistus oli kärsitty neljä viikkoa sen jälkeen. Maria Lindell oli 18.7.1914 jälleen vapaalla jalalla. ²¹

VANKEUSYHDISTYKSEN JA YHTEISKUNNAN PULLIKOIVA HOLHOKKI

Tuomion yhteydessä Maria Lindell pääsi tutustumaan Suomen Vankeusyhdistyksen toimintaan, millä tuli olemaan suuri merkitys hänen elämänsä suuntautumiselle. Vuonna 1869 perustetun yhdistyksen tavoitteena oli vankilasta vapautuvien

huollon järjestäminen. Näin estettäisiin uusintarikollisuutta. Toiminnassa oli kristillissiveellinen leima. Tärkeimmät työmuodot olivat asunnon ja työn hankkiminen vankilasta vapautuville. Lisäksi yhdistys työskenteli vankiloissa järjestämällä opetusta sekä pitämällä yhteyttä kalterien takana oleviin. Yhdistys oli vuokrannut diakonissa Elsa Steniukselta Huopalahdesta huvilan, ”Villa Elsebon”, jonka se sai peria omistajan kuoleman jälkeen. Huvilassa toimi vuodesta 1913 Vankeusyhdistyksen ylläpitämä vapautuneiden naisten suojakoti.
22

Maria Lindell pääsi vapauduttuaan vastasyntyneen lapsensa kanssa Elsebohun asumaan. Vanhempi poika ei enää ollut äitinsä hoivissa. Hänelle oli järjestetty muualta sijoituskoti, todennäköisesti juuri Vankeusyhdistyksen toimesta.²³ Elsebon majoituskapasiteetti oli alun toistakymmentä henkilöä, jos siellä asuvat pikkulapset lasketaan mukaan. Maria Lindellin asuinkumppanit eivät olleet suurrikollisia. Paikka oli pikemminkin varkauksista istuneiden yhteisö. Asukkaat tulivat eri puolilta Suomea. Yhteistä heidän sosiaaliselle asemalleen oli sen heikkous. He olivat palvelijoita, vaimoja ja irtolaisia, joukossa yksi ompelijaksi itsensä esitellyt: Maria Lindell. Syksyllä 1915 asukkaiden joukossa oli peräti 6–7 lasta. Heidän ikänsä vaihteli Elsebohun tullessa viikon ja yhdeksän vuoden välillä. Paikka oli leimallisesti vapautuneiden naisten ja heidän lastensa turvasatama.²⁴

Elsebon elämän tuli sujua sääntillisesti ja toimeliaasti. Siitä vastasivat johtajatar ja keittiöapulainen. Asukkaiden piti osallistua paikan ylläpitoon käsitöitä tekemällä. Niiden vähäiset tuotot käytettiin turvakodin hyväksi. Maria Lindell sai muutakin

Vanki, valemiljonääri, vakooja.

Vuonna 1891 vaatimattomiin oloihin syntynyt Maria Lindell tunnetaan paremmin nimellä Minna Craucher. Pikkurikollisena toiminut Lindell päätti 1920-luvulla luoda itsensä uudelleen vapauduttuaan jälleen kerran vankilasta. Syntyi madame Minna Craucher, hurmaava ja viehättävä seurapiirinainen. Järjestelmällisesti rakennetun tarinansa mukaan Craucher oli saksalainen aateline, jolla oli miljoonaomaisuus ja suuri kiinnostus taidetta kohtaan.

Karismallaan ja nokkeluudellaan Craucher kerrytti nopeasti suhteita seurapiireissä ja aikansa tunnetuimpien suomalaisten taiteilijoiden parissa. Taiteilijoiden lisäksi Craucherin tuttaviiin kuului poliittisia henkilöitä, ja hän lähti mukaan myös Lapuanliikkeen toimintaan. Uituaan liikkeen sisäpiiriin Craucher käänsi takkinsa, ja samalla alkoivat paljastua myös hänen omat salaisuutensa – kohtalokkain seurauksin.

Madame kertoo historian varjoon jääneen häikäilemättömän huijarin päätähuimaavan elämäntarinan. Se on kuvaus kunnianhimosta ja petoksesta 1900-luvun alun seurapiirien kulisseissa.

Kari Selén on suomalainen historiantutkija, filosofian tohtori ja kirjailija. Hän on julkaissut useita tietokirjoja.